

Девід МАЙКЛ ВОН,
керівник Проекту Агентства США з міжнародного розвитку
USAID «Справедливе правосуддя»

ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ СУДДІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Шановні пані та панове! Високоповажні судді!

Шановні гості! Доброго Дня!

Вітаю всіх від імені Проекту USAID «Справедливе правосуддя». Хочу подякувати Національній школі суддів України, особисто пану Оніщуку, за запрошення на цю конференцію і поздоровити всіх працівників Школи із третьою річницею її діяльності.

З самого початку своєї роботи Проект завжди приділяв велику увагу суддівській освіті, оскільки якість підготовки суддів безпосередньо пов'язана із якістю судочинства в цілому.

Разом із фахівцями Школи ми розробляли та вдосконалювали навчальні програми для суддів та працівників суду з: професійної етики, застосування практики Європейського суду з прав людини, написання судових рішень, правил поведінки працівників суду, покращення взаємодії між судами та ЗМІ, управління кадрами в суді, стратегічного планування тощо. Зараз ми працюємо над запровадженням онлайн курсу для суддів.

Загалом, навчання за цими навчальними програмами пройшли 3737 представників судової системи України з понад 540 суддів всіх рівнів і юрисдикцій з усіх областей країни. У співпраці з нашими партнерами ми провели 110 навчальних заходів і підготували 82 викладача, які вже провели навчання для 2000 своїх колег, суддів та працівників апаратів судів.

Крім того, Проект USAID сприяє інституційному становленню Національної школи суддів України. Ми залучили міжнародних експертів із США та Франції, які провели оцінку інституційних потреб Школи. У травні 2013 року разом із канадськими партнерами ми підтримали проведення семінару для керівництва Школи, її регіональних відділень та представників Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з удосконалення лідерських та управлінських навичок. Результатом цього заходу стала розробка та затвердження Вищою кваліфікаційною комісією суддів України Стратегічного плану розвитку Національної школи суддів України на 2014 — 2018 роки.

Нашим найбільшим спільним здобутком у цьому році є реалізація першої в Україні програми з питань судового адміністрування у співпраці з Державною судовою адміністрацією України, Національною школою суддів України та Університетом штату Мічиган. 40 працівників апаратів

судів пройшли навчання з курсу «Судове адміністрування» та отримали відповідні сертифікати. Випускники програми також підготували фінальні проекти, в яких показали, як вони будуть застосувати отримані знання для вирішення конкретних проблем в їхніх судах.

Міжнародний досвід показує, що удосконалення процесу добору і підготовки суддів не можливе без визначення переліку характеристик, професійних якостей та навичок, якими повинен володіти суддя. Країни Європи та США вже розробили такий перелік необхідних професійних якостей судді.

Так наприклад, у Нідерландах до переліку включено 13 характеристик: починаючи з «чесності» і закінчуючи «рішучістю». Треба зазначити, що цей перелік є частиною законодавства Нідерландів. Англія визначила 8 основних якостей судді, серед них – «ефективність» та «наявність лідерських і управлінських навичок». У Франції цей перелік включає 13 якостей, в тому числі «здатність працювати в команді» та «здатність добиватися згоди та злагоди». Перелік, розроблений у США, серед іншого, включає «колегіальність» та «розмовні навички».

Проект USAID «Справедливе правосуддя» підтримав розробку переліку суддівських характеристик в Україні. Ідея створення такого переліку виникла під час навчальної поїздки до Нідерландів представників українських установ, що беруть участь у доборі суддів. За результатами цієї поїздки учасники виробили низку рекомендацій, одна з них – розробити перелік суддівських характеристик в Україні.

У 2009 році на семінарі у м. Севастополі представники кваліфікаційних комісій суддів у співпраці з провідними міжнародними експертами, українськими науковцями, представниками Секретаріату Президента України, Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя та Вищої ради юстиції обговорили та розробили перелік основних характеристик судді, який спочатку складався з 95 пунктів (включаючи, наприклад, «лаконічність» та «вміння обирати друзів»). За підтримки нашого Проекту у співпраці з Проектом Ради Європи та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України була створена робоча група з доопрацювання цього переліку. В кінцевому результаті робочою групою було проведено узагальнення і визначено десять основних характеристик.

Тепер важливо, щоб всі зацікавлені сторони в Україні досягли консенсусу щодо переліку професійних якостей судді. Сподіваюсь, що саме ця конференція стане наступним кроком до затвердження остаточного переліку та розробки механізму оцінювання цих професійних характеристик в Україні. Я впевнений, що в найближчому майбутньому Україна матиме об'єктивні критерії оцінювання професійних якостей судді, що є необхідною передумовою незалежного та ефективного судочинства.

Бажаю всім плідної та цікавої дискусії.

Дякую за увагу!